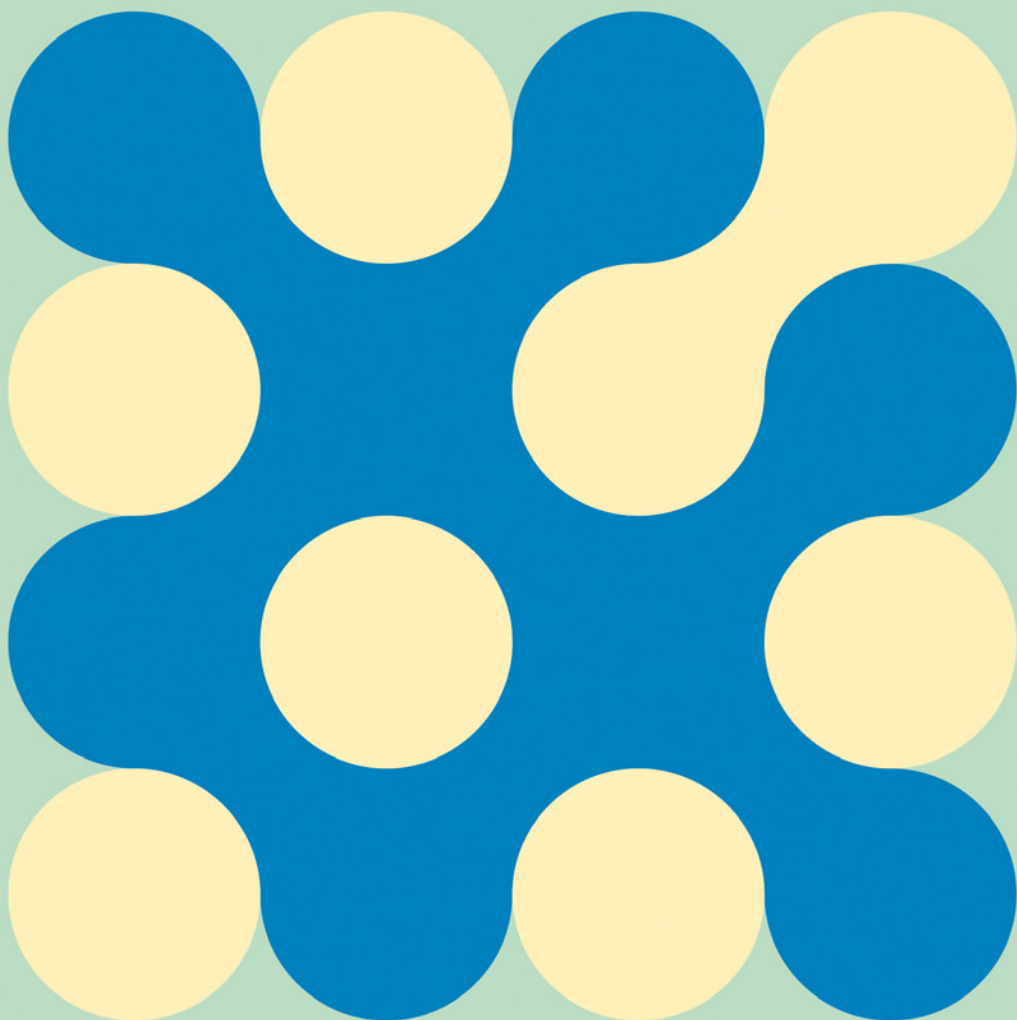

La docència universitària avui

Reflexions de les Xarxes i els Grups d'Innovació Docent de la Universitat de Girona

David Ballester-Ferrando
Sílvia Aznar Suñer (coord.)

La docència universitària avui
Reflexions de les Xarxes i els
Grups d'Innovació Docent de
la Universitat de Girona

David Ballester-Ferrando
Sílvia Aznar Suñer (coord.)

Dades CIP recomanades per la Biblioteca de la UdG

CIP 378.14 DOC

La docència universitària avui : reflexions de les xarxes i els grups d'Innovació docent de la Universitat de Girona / David Ballester-Ferrando, Sílvia Aznar Suñer (coord.). – Girona : Documenta Universitaria : Universitat de Girona, desembre de 2025. – 1 recurs en línia (248 pàgines)
ISBN 978-84-8458-764-4 (Universitat de Girona). ISBN 978-84-9984-727-6 (Documenta Universitaria)

I. Ballester Ferrando, David, editor literari II. Aznar, Sílvia, editor literari III. Contenidor de (Obra): Patiño Masó, Josefina.

Motivació i participació de l'estudiantat i el professorat

1. Ensenyament universitari – Innovacions tecnològiques
2. Ensenyament – Innovacions 3. Llibres electrònics

CIP 378.14 DOC

Correcció del text original: Universitat de Girona
Disseny de la coberta: Documenta Universitaria
Il·lustració de la coberta: Documenta Universitaria
© del text: els seus autors i les seves autores
© de l'edició: Documenta Universitaria*
www.documentauniversitaria.com
info@documentauniversitaria.com
Documenta Universitaria* d'Edicions a Petició, SL

ISBN UdG: 978-84-8458-764-4
ISBN DU: 978-84-9984-727-6
DOI: 10.33115/b/9788499847276

Girona, desembre de 2025

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes —llevat que s'indiqui el contrari— a una llicència Creative Commons de tipus Reconeixement-NoComercial (BY-NC) v.4.0. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font i que no en feu un ús comercial. La llicència completa es pot consultar a <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.ca>

Universitat
de Girona

Documenta
Universitaria

@DocUniv
documentauniversitaria.com

Índex

Pròleg	7
---------------------	---

Introducció	9
--------------------------	---

Sílvia Aznar Suñer, David Ballester-Ferrando

Motivació i participació de l'estudiantat i el professorat	19
---	----

Josefina Patiño-Masó, Laura Serra Saurina, Anna Amadó Codony,
Helena Benito Mundet, Cristina Bosch-Farré, Laura Clarós Jorge,
Aleix Díaz Herrera, Josep Duran Carpintero, Francisco Javier
Espinach Orús, Fernando Julián Pérez, Albert Lladó Martínez,
Maria del Carmen Malagón-Aguilera, Gemma Renart-Vicens,
Manel Alcalà Vilavella, Marianna Soler Ortega, Lluïsa Escoda
Acero, Jesús Planella Morató

Trencar les parets de l'aula per a un aprenentatge actiu, col·laboratiu, interdisciplinari i amb la comunitat	43
--	----

Dolors Cañabate, Jordi Colomer, Esther Hernández, Lluís Nogué,
Marta Planas, Carol Puyaltó, Carme Trull, Tong Zhou

Metodologies actives: sí o no i perquè?	63
--	----

Jaume Puig i Bargués, Anna Amadó Codony, Helena
Benito Mundet, Cristina Bosch-Farré, Maria del Carmen
Malagón-Aguilera, Josefina Patiño-Masó, Luz María Pérez
Muñoz, Gemma Renart-Vicens, Laura Serra Saurina, Rosa Suñer
Soler, Paula Vilalta Gallart

Reflexions sobre l'avaluació en la docència universitària	79
--	----

Gerard Arbat, Lidia Feliu, Isaac Besalú, Núria Giralt, Sara Malo,
Afra Masià, José Alberto Méndez, Anna Planas-Lladó, Joan Pujol,
Eva Serrat, Joan Josep Sunyol, Enrique Verdú

Acció tutorial: Com acompanyar l'estudiant universitari	99
--	----

Núria Felip Jacas, Montserrat Heras Corominas, Mònica Iglesias
Juncà, Eva Marguá Grabulosa, David Pavon Gamero, Dolors
Verdaguer Murlà, Marcel Vergés Aiguaviva

Docència en anglès, i ara què?	115
Mònica Puntí-Brun, Julie Waddington, Natàlia Ferrer-Roca, Maria Miranda Gómez, Marc Yeste	
Internacionalització, interculturalitat i metodologia COIL	135
Elena Rondós Casas, Pilar Morera Basuldo, Jordi Serra Simón, Marc Yeste Oliveras, Alícia Bets Avila, Isabel Paulino, Joan Solé	
Com podem introduir la perspectiva de gènere en la docència universitària	157
Pilar Albertín-Carbó, Concepció Fuentes-Pumarola, Maria Lluïsa Faxedas-Brujats, David Cámara-Liebana, Oriol Vidal-Fàbrega, Mariona Masgrau-Juanola, Eva Bussalleu-Muntada, Laura Clarós-Jorge, Nil Sánchez-Quiroga, Nora Navarro-Badosa, Paula Abril-Sasso, Saray Espinosa	
Els objectius de desenvolupament sostenible i l'educació per la sostenibilitat a la docència	183
Leslie Mahe Collazo Expósito, Jesús Granados Sánchez, Anna Serra Salvi, Meriam Boulahrouz Lahmidi, Maria Rosa Terradellas	
La perspectiva en salut, un contingut per incorporar en la docència universitària	197
Fabiana S. Scornik, Enrique Bitchachi Agay, Francis García Collado, Josep Garre Olmo, Alessandro Lalli, Mireia López Siles, Marc Pérez Burriel, Guillermo J. Pérez, Marta San Millan Alonso, Xavier Xifró Collsamata	
Intel·ligència artificial i educació a la universitat	219
Paco Abril, Esther Argelagós, Jerónimo Hernández-González, Alba Abras, Josep Garre, Gonzalo Besuievsky, Mireia López Siles, Núria Mallorquí-Bagué, Adrià Vilà-Ballo, Ana Gallego, Jordi Cicres, Albert Lladó, Susana Mantas, Rosa Noell, Natàlia Ferrer-Roca, Ronald Márquez, Liliana Vargas-Murga, Llorenç Burgas, Joaquim Massana, Ivan Contreras, Marta San Millán, Diana Xixiang Comas Álvarez, Sara Casas Fernández, Jesús Marí Gorreto, Adriana Becerra	

Internacionalització, interculturalitat i metodologia COIL

Elena Rondós Casas,¹ Pilar Morera Basulto,¹ Jordi Serra Simón,¹ Marc Yeste,¹ Alícia Best Avila,¹ Isabel Paulino,¹ Joan Solé Pla¹

Introducció

En els darrers anys, la internacionalització de l'educació superior ha anat més enllà de la mobilitat física tradicional, integrant metodologies que permeten la col·laboració global sense necessitat de desplaçament. En aquest context, el *Collaborative Online International Learning* (COIL) s'ha consolidat com una eina innovadora i inclusiva per promoure l'intercanvi intercultural i el desenvolupament de competències globals en entorns virtuals.

El primer objectiu d'aquest capítol és analitzar el potencial del COIL com a estratègia d'innovació docent i destacar-ne els beneficis i els reptes, tant des del punt de vista de l'estudiantat com del professorat. El segon objectiu és explicar la metodologia docent i oferir una guia pràctica per implementar projectes COIL. Això s'aconsegueix a través de la presentació d'experiències concretes desenvolupades en el marc de la Universitat de Girona, que, d'acord amb l'experiència dels autors, promouen bons resultats d'aprenentatge entre l'estudiantat i un sentiment de satisfacció i aprofitament entre el professorat.

El capítol s'estructura en diverses seccions. Primer, s'ofereix un context històric i conceptual del COIL, seguit d'una anàlisi sobre la internacionalització curricular i les competències que promou. A continuació, es descriuen els passos per organitzar un projecte COIL, il·lustrats amb exemples reals duts

1 Xarxa d'Innovació Docent Intercanvi Virtual i COIL. La Xarxa s'ha creat el curs 2020-2021 com a resultat de l'interès creixent en l'intercanvi virtual i les oportunitats que obre, tant per a estudiants com per a docents, la col·laboració internacional en línia.

Aquesta xarxa també neix com a resposta al foment de la internacionalització a casa, a la Universitat de Girona, de la mà de l'estratègia d'internacionalització #UdG Global, aprovada pel Consell de Govern a inicis de l'any 2020. Els seus integrants són docents que ja han dut a terme activitats d'intercanvi virtual, o que estan en procés de dissenyar i crear activitats d'aprenentatge col·laboratiu en línia. Hi ha membres de totes les facultats i també del servei lingüístic.

Des d'aquesta Xarxa d'Innovació Docent animem a la comunitat universitària a conèixer la metodologia COIL i posar-la en pràctica.

a terme recentment en el context de la UdG. Posteriorment, es presenten les percepcions de les persones que hi han participat i es conclou amb unes recomanacions finals i línies de recerca futures.

Context històric del COIL

L'aprenentatge col·laboratiu ha estat àmpliament utilitzat en l'educació superior, cosa que ha permès als estudiants compartir coneixements en entorns autodirigits. Mentre alguns autors en diferencien les formes col·laboratives i cooperatives (Dillenbourg, 1999), d'altres en subratllen les similituds (Kreijns *et al.*, 2003; Kirschner, 2001). Aquesta metodologia fomenta la construcció compartida del coneixement i desenvolupa competències socials i de reflexió crítica (Johnson i Johnson, 2009; Kyndt *et al.*, 2013).

Paral·lelament, la internacionalització s'ha convertit en una prioritat estratègica per a moltes universitats, inclosa la Universitat de Girona. Tot i els beneficis de les mobilitats físiques, presenten limitacions econòmiques i acadèmiques per a una part important de l'estudiantat.

Tal com indica un dels primers promotors del COIL, John Rubin (2017), l'aparició d'internet a mitjans dels anys noranta va obrir noves formes d'interacció global. Inicialment, la comunicació es duia a terme a través del correu electrònic, però ràpidament es va estendre a altres modalitats en línia (per exemple, Skype). Posteriorment, es van anar desenvolupant eines virtuals centrades en l'aprenentatge (Blackboard, WebCT, Moodle, Desire2Learn...). Plataformes com Blackboard o Moodle, pensades inicialment per a l'ensenyament a distància, van generar un entorn que docents innovadors van començar a aprofitar per a intercanvis internacionals en línia. A més, l'aparició de xarxes socials i la proliferació d'eines virtuals que permeten la col·laboració de determinats usuaris (Facebook 2005, Google Docs 2007...) han facilitat nous tipus d'interacció.

Aquests recursos també van permetre la proliferació d'estudis a distància, que si bé ja existien, es van poder convertir en més àgils i dinàmics. Això no obstant, la configuració d'aquests recursos era força unidireccional, en el sentit que estaven pensats per posar en contacte l'estudiantat i el professorat, o, com a màxim, l'estudiantat entre si, sense que, inicialment, es preveïés la possibilitat d'utilitzar-los per a l'aprenentatge col·laboratiu. Els desenvolupaments inicials d'aquestes eines tampoc tenien com a objectiu promoure l'aprenentatge o l'intercanvi intercultural entre estudiants de diferents orígens i cultures.

Així va néixer el COIL, inicialment com a iniciativa espontània de professorat compromès amb l'ensenyament intercultural. Aquestes iniciatives s'han anomenat de maneres diferents (*virtual mobility, global connection, global network learning...*) i es van formalitzar el 2006 amb la creació del COIL Center de la SUNY (State University of New York). Alguns docents van veure la possibilitat d'ampliar l'àmbit

d'aplicació d'aquestes eines i connectar cursos de diferents regions geogràfiques. L'objectiu era incrementar l'intercanvi cultural i fomentar el coaprenentatge amb professorat i estudiantat de dues o més universitats. El professorat actua com un autèntic catalitzador de l'intercanvi, gràcies a col·laboracions d'altre tipus, com ara les de recerca, motivat per fomentar l'intercanvi intercultural i la internacionalització, sense els costos econòmics que suposa la mobilitat física. Tot i l'avenç i els reconeguts beneficis que comporta, el COIL ha patit una dependència elevada del professorat impulsor, un reconeixement institucional sense suport inicial i un reconeixement com a experiència d'internacionalització escassa. De fet, encara es discuteix si es pot considerar que l'intercanvi virtual internacional és una activitat que requereix la implicació de les oficines d'internacionalització de les universitats.

La pandèmia de la COVID-19, però, va suposar un punt d'inflexió: l'ensenyament virtual va esdevenir necessari, i molts docents van descobrir en el COIL una oportunitat per internacionalitzar les seves assignatures. Addicionalment, els problemes de seguretat a escala global, com ara el terrorisme i la sensació d'inseguretat al món, també van facilitar l'emergència del COIL. Així, abans del 2020, la recerca en aquest camp se centrava en les característiques tècniques de la tecnologia i en la seva eficàcia a l'hora d'aplicar-la a l'educació superior (Cress *et al.*, 2021; Dillenbourg *et al.*, 2009); mentre que, recentment, la recerca ha passat de centrar-se en els aspectes tècnics a explorar-ne els beneficis pedagògics i interculturals.

Internacionalització i interculturalitat curricular, competències

La internacionalització de l'educació superior és essencial per preparar l'estudiantat per a un món global, interconnectat i multicultural (Coelen, 2022). Tot i que tradicionalment s'ha associat a la mobilitat física, avui dia es desplega mitjançant múltiples estratègies dins l'aula que enriqueixen el currículum i fomenten la interculturalitat sense necessitat de desplaçaments.

Aquest procés ha evolucionat en forma, abast i enfocament, i inclou: mobilitat d'estudiantat i professorat, atracció de talent internacional, exportació de models acadèmics, cooperació en recerca, transferència de coneixement, programes transfronterers, internacionalització del currículum i formes virtuals com l'aprenentatge digital o el COIL (*Collaborative Online International Learning*) (Parlament Europeu, 2015). La internacionalització curricular, en aquest sentit, suposa integrar dimensions internacionals i interculturals en els objectius, continguts i metodologies de les assignatures, independentment de si hi ha mobilitat física. Tal com apunten De Wit, H., i Leask, B. (2015), aquest enfocament busca millorar la qualitat educativa i fomentar una ciutadania global, incidint

en aspectes com el disseny de tasques, l'avaluació i els suports institucionals. La internacionalització curricular, en aquest sentit, suposa integrar dimensions internacionals i interculturals en els objectius, continguts i metodologies de les assignatures, independentment de si hi ha mobilitat física. Entre les pràctiques més habituals per a la internacionalització curricular cal destacar:

- Assignatures impartides en anglès o altres llengües estrangeres. Aquests tipus d'activitats no només preparen l'estudiantat per a entorns professionals globals, sinó que també l'exposen a continguts i referents culturals diversos que els permeten treballar i interactuar amb persones d'altres territoris en el context d'una activitat o projecte acadèmic.
- Doble titulació o programes conjunts entre universitats de diferents països. Les col·laboracions entre institucions acadèmiques poden servir per facilitar l'adquisició de coneixements i l'aplicació de metodologies docents entre diverses institucions.
- Programes Erasmus i altres formes de mobilitat internacional. Els beneficis de les mobilitats demostren un impacte positiu per a la vida professional de l'estudiantat (Janson, Schomburg, Teichler, 2009; Nada i Legutko, 2022). No obstant això, i com es deia més amunt, les mobilitats físiques de caràcter internacional no són viables per a tot l'estudiantat per motius econòmics, familiars o de disponibilitat.
- Projectes internacionals col·laboratius, com ara seminaris, tallers o recerques compartides, que sovint es vehiculen en línia i permeten la interacció entre estudiants de diverses zones geogràfiques per assolir objectius i aprenentatges compartits. El COIL és una d'aquestes iniciatives, tal com s'exposa seguidament.

Bulnes i Haug (2022) sostenen que a escala institucional és important que els centres educatius tinguin un compromís que garanteixi que la internacionalització no sigui un fenomen aïllat, sinó que hi hagi integració entre les diverses assignatures que conformen un grau o itinerari acadèmic. En aquest sentit, ambdós autors indiquen que les estratègies principals per a la internacionalització d'una assignatura poden classificar-se segons entrades, activitats, productes, resultats i impacte.

Les entrades engloben l'ús de material autèntic d'altres cultures, la literatura de contextos internacionals i la participació de conferenciants de caràcter internacional, entre d'altres. És a dir, es tracta d'incloure recursos i fonts d'informació que tinguin procedència internacional.

Pel que fa a les activitats, agrupen la creació de grups multiculturals, les simulacions i jocs de rol, les entrevistes amb persones d'àmbit internacional, les visites a entitats internacionals, la investigació de camp en una comunitat local, la col·laboració virtual internacional (COIL) i el voluntariat, entre d'altres.

Els productes representen el conjunt de materials elaborats per l'estudiantat. Aquests productes poden incloure diaris d'aprenentatge cultural, anàlisi de països i casos específics, pràctiques internacionals en un context local, creació

de presentacions per a una audiència multicultural i elaboració d'escrits o discursos orals en una llengua estrangera.

Els resultats s'entenen com les habilitats i competències obtingudes arran de la col·laboració de caràcter internacional. Aquest vessant inclou termes com ara capacitat de l'estudiantat per expressar-se en una segona llengua (L2); consciència sobre les competències interculturals, que inclouen autoconeixement, competència comunicativa i gestió dels conflictes culturals des de diversos vessants; compromís global, i conscienciació sobre temes internacionals. Els resultats en l'àmbit del desenvolupament personal es poden veure plasmats en la capacitat de l'estudiantat per tenir autoconfiança o una actitud flexible, o per gestionar situacions estressants.

Finalment, l'impacte de la internacionalització d'una assignatura es pot entendre com la rellevància que té cada col·laboració en la percepció de cada persona que hi ha participat i com aquesta col·laboració contribueix a l'adquisició d'una ciutadania global a llarg termini.

En el marc d'una assignatura, la internacionalització s'ha de poder traslladar a competències com la capacitat de col·laborar eficaçment en un equip intercultural; la capacitat per aplicar tècniques de retroalimentació adequades, donant i rebent retroalimentació en un equip (intercultural), i la capacitat per aplicar tècniques de resolució de conflictes adequades per trobar una base comuna en un equip intercultural.

Dins del grup de projectes internacionals col·laboratius, hi ha el COIL, també conegut com a intercanvi virtual, que, com s'ha esmentat prèviament, ha esdevingut una eina especialment valuosa per fomentar la internacionalització inclusiva i equitativa. L'adopció del COIL representa una bona oportunitat per a la col·laboració internacional entre professorat i estudiantat, atès que permet establir un espai de diàleg intercultural al voltant de temes rellevants per a les assignatures implicades. Aquesta pràctica consisteix en la cocreació d'activitats acadèmiques compartides entre institucions de diferents països, generalment mitjançant plataformes digitals, amb una durada que pot anar des d'unes setmanes fins a tot un semestre (ICE de la UdG, 2025b).

A diferència d'altres formes d'internacionalització més tradicionals, el COIL no requereix desplaçament físic, fet que redueix significativament els costos i permet eliminar barreres d'accés a la internacionalització. Aquesta característica el converteix en una eina altament inclusiva, ja que democratitza l'accés a experiències internacionals. A més, la flexibilitat del format virtual permet establir col·laboracions amb una àmplia varietat de contextos i regions del món. En un context tecnològic canviant, la millora de les competències relacionades hauria de garantir que les persones poguessin cobrir les vacants dels llocs de treball de nova creació (Coelen, 2022). Així doncs, la internacionalització pot ajudar les universitats i estudiantat a interactuar en un entorn global, i a generar contextos i situacions que requereixin el desenvolupament d'habilitats i competències tecnològiques i interculturals entre l'estudiantat.

Com crear un COIL?

En aquest apartat es presenten els punts principals per organitzar un COIL.

El primer pas consisteix a determinar clarament els objectius del projecte. Cal definir les competències de l'estudiantat que es volen desenvolupar, els temes que es treballaran des d'una perspectiva internacional i els documents finals que s'hauran d'elaborar: presentacions, informes col·laboratius, pòsters, vídeos...

A continuació, cal establir una col·laboració amb les institucions sòcies que comparteixin interessos temàtics i que estiguin interessades en l'intercanvi. La cerca pot fer-se a través de xarxes universitàries, convenis ja establerts, contactes acadèmics o mitjançant el suport de la persona destinada a tal efecte.

Seguidament, el professorat de les institucions col·laboradores ha de reunir-se per definir, entre altres, els aspectes següents: assignatures implicades en el projecte, objectius d'aprenentatge comuns, durada estimada del projecte i llengua de treball.

Per al bon funcionament de l'activitat, és imprescindible elaborar un cronograma compartit que inclogui activitats asincròniques (lectures, fòrums, vídeos, tasques col·laboratives), activitats sincròniques (reunions virtuals, presentacions grupals), eines digitals que s'utilitzaran (Google Drive, Padlet, Canva, etc.) i estratègies d'avaluació (rúbriques, autoavaluació, coavaluació, etc.).

Per altra banda, també cal preparar l'estudiantat perquè sigui capaç de comprendre i dur a terme les tasques encomanades. Abans de començar el projecte, es recomana presentar-los la metodologia COIL i els seus objectius; fer activitats de trenca-gels per fomentar la integració cultural (Gallego i Stevens Bruzzese, 2024) i el treball en equip, i assegurar-se que tots els participants entenen com s'han d'utilitzar les eines digitals previstes.

Durant el desenvolupament del COIL, és important que els docents acompanyin i supervisin el progrés de les activitats. També és crucial que promoguin la comunicació efectiva i resolguin possibles dificultats tècniques o acadèmiques. Així es podrà fomentar el respecte per la diversitat cultural (Naicker, Singh i van Genugten, 2021).

Un cop conclòs el projecte, cal aplicar mecanismes d'avaluació, ja sigui per part del professorat o amb coavaluació per part de l'estudiantat que hi participa. També és convenient fer una valoració dels documents lliurats per l'estudiantat, i recollir l'opinió dels participants a través d'enquestes de satisfacció. Entre el professorat es recomana una reunió de cloenda per revisar forteses i àrees de millora.

Un cop acabada l'activitat, val la pena documentar l'experiència, atès que aquesta informació és molt valuosa per a futures edicions. També es poden difondre els resultats mitjançant articles, blogs, xarxes acadèmiques o presentacions en congressos. L'objectiu que es persegueix, en definitiva, és la continuïtat de la col·laboració internacional. A la taula 1 es pot veure un esquema de creació del COIL.

Taula 1: Esquema dels punts essencials del COIL

Planificació inicial	Disseny del projecte	Preparació i desenvolupament	Avaluació i tancament
Decidir els objectius del projecte: - Definir clarament les competències que desenvoluparà l'estudiantat. - Identificar els temes que es treballaran des d'una perspectiva internacional. - Determinar els documents finals que s'han d'elaborar (presentacions, informes col·laboratius, pòsters, vídeos).	Reunió de professorat col·laborador. - Definir les assignatures implicades. - Establir objectius d'aprenentatge comuns. - Acordar la durada estimada del projecte. - Decidir la llengua de treball.	Preparar l'estudiantat: - Presentar la metodologia COIL i els seus objectius. - Realitzar activitats de trenc-a-gels per fomentar la integració cultural i el treball en equip. - Assegurar que tots els participants entenen l'ús de les eines digitals previstes.	Avaluació final del projecte: - Aplicar mecanismes d'avaluació (professorat, coavaluació per part de l'estudiantat). - Valorar els documents lliurats pels estudiants. - Recollir l'opinió dels participants a través d'enquestes de satisfacció.
Establir col·laboració amb institucions sòcies: - Trobar institucions amb interessos temàtics i motivació per l'intercanvi. - Utilitzar xarxes universitàries, convenis existents, contactes acadèmics o suport de personal dedicat.	Elaborar un cronograma compartit: - Incloure activitats asincròniques (lectures, fòrums, vídeos, tasques col·laboratives). - Especificar activitats sincròniques (reunions virtuals, presentacions grupals). - Determinar les eines digitals que s'han d'utilitzar (Google Drive, Padlet, Canva). - Definir les estratègies d'avaluació (rúbriques, autoavaluació, coavaluació).	Acompanyament i supervisió docent durant el COIL: - Acompanyar i supervisar el progrés de les activitats. - Promoure una comunicació efectiva. - Resoldre possibles dificultats tècniques o acadèmiques. - Fomentar el respecte per la diversitat cultural.	Reunió de cloenda del professorat: - Revisar les fortaleces del projecte. - Identificar les àrees de millora per a futures edicions.

Planificació inicial	Disseny del projecte	Preparació i desenvolupament	Avaluació i tancament
			Documentar i difondre els resultats: • Documentar l'experiència per a futures edicions. • Difondre els resultats mitjançant articles, blogs, xarxes acadèmiques o presentacions en congressos. • Fomentar la continuïtat de la col·laboració internacional.

Font: elaboració pròpia

Exemples de la XID-COIL de la Universitat de Girona

En aquesta secció es mostren alguns exemples d'activitats COIL desenvolupades en el marc de la Universitat de Girona (UdG), a l'empara de la Xarxa d'Innovació Docent de COIL.

A grans trets, cal esmentar que les iniciatives COIL poden tenir diverses modalitats, és a dir, dins del marc d'una assignatura poden ser activitats de caràcter obligatori o voluntari. Així mateix, hi ha iniciatives COIL que es desenvolupen entre estudiants de diferents graus o bé de graus amb àrees temàtiques similars.

Tal com es veurà a continuació, el COIL pretén posar en pràctica l'aprenentatge cooperatiu i a distància a través de l'execució de projectes entre estudiants de diverses universitats.

Exemple 1

El COIL que es presenta tot seguit forma part d'una activitat de reconeixement de crèdits de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials anomenada «Autumn/Spring Seminars» (primer i segon semestre). Aquest curs, que s'imparteix en anglès, s'adreça a estudiants de tercer i quart curs dels graus de la Facultat, així com a estudiants d'intercanvi Erasmus.

La participació implica treballar en un tema transversal, la migració, des de tres punts de vista: quantitatiu, amb eines estadístiques; qualitatiu, mitjançant entrevistes a persones migrants, i empresarial, prestant especial atenció als objectius de desenvolupament sostenible 8 i 10.

El grup de treball és internacional, multicultural i multidisciplinari, atès que cada grup està format per estudiants de diferents països, universitats, assignatures i cursos. A la darrera edició, hi van participar al voltant de dos-cents estudiants de les quatre universitats participants.

L'objectiu d'aquesta col·laboració és que l'estudiantat aprengui a treballar en diferents fusos horaris amb companys de diferents especialitats i que, en definitiva, comprenguin que les col·laboracions internacionals ofereixen, tant a l'estudiantat com al professorat, un aprenentatge que transcendeix les activitats fetes.

A continuació, a la taula 2 es mostra un esquema amb les dades clau d'aquesta col·laboració.

Taula 2: Exemple 1. COIL MIGRATION & SDG (Sustainable Development Goals)

Docents		
Abans del COIL	Tasques per fer: • Trobar els socis • Definir la temàtica i els objectius. • Fer reunions periòdiques dels organitzadors. • Repartir activitats entre els docents. • Definir el sistema d'avaluació. • Preparar la sessió inaugural (síncrona). • Plataforma de treball: Global classroom • Idiomes de treball: anglès i castellà	Dades dels participants durant el curs 2024-2025: • Universitat de Girona: 36 estudiants • Universitat Tec de Monterrey (Mèxic): 19 estudiants • Universitat San Francisco de Quito (Ecuador): 42 estudiants • Pontificia Universidad Católica de Chile (Xile): 97 estudiants

Docents i estudiantat		
Inici COIL	Sessió inaugural síncrona Una hora de durada – Benvinguda – Presentació del programa i dels docents – Organització dels grups de treball – Primera reunió de cada grup – Cloenda i encoratjament als estudiants	
Setmana 1	Icebreaker I	Activitat per conèixer i cohesionar el grup a través d'activitats lúdiques. El lliurament es fa amb aportacions a un padlet.
Setmana 2	Icebreaker II	Activitat per assentar les bases de treball i comunicació del grup. El lliurament es fa amb aportacions a un padlet.
Setmana 3	Activitat col·laborativa 1	Estudi de la migració des del punt de vista quantitatiu. S'analitza estadísticament la migració de cada país i es fa un estudi comparatiu fent servir estadística bàsica.
Setmana 4	Activitat col·laborativa 2	Estudi qualitatiu de la migració. Es fa una entrevista a un migrant de cadascun dels països participants. Després es comparen i analitzen les entrevistes.

Docents i estudiantat		
Setmana 5	Activitat col·laborativa 3	Estudi de la migració des del punt de vista empresarial per analitzar com afecta la migració a la força de treball de les empreses i com aquestes empreses tracten els objectius de desenvolupament sostenible 8 (treball decent i creixement econòmic) i 10 (reducció de la desigualtat en països i entre països).
Setmana 6	Pòster i reflexió final	Activitat grupal: realització d'un pòster resum de totes les tasques realitzades. Activitat individual de reflexió: pot ser en format vídeo o per escrit (màxim una pàgina) i cal opinar sobre les activitats realitzades i la utilitat futura que tenen.

Docents	
Després del COIL	Tasques per fer: • Ajustar les notes de l'activitat. • Comunicar les notes a l'estudiantat. • Fer una reunió d'avaluació i cloenda del COIL. • Definir les activitats del següent COIL basat, sobretot, en les reflexions finals dels estudiants, les dates de realització i la previsió del nombre d'estudiants en el curs següent.

Font: elaboració pròpia

Exemple 2

El COIL de l'exemple 2 s'emmarca dins de l'assignatura Màrqueting en l'era digital, de 2n curs del grau en Publicitat i Relacions Públiques. L'estudiantat que participa en aquest projecte ho fa de forma voluntària. No obstant això, participar-hi implica el compromís de permanència per tal de garantir que la logística del COIL s'executa de la forma prevista.

La participació en aquest COIL comporta desenvolupar una campanya promocional, fictícia, del territori de la Pomerània (Polònia) entre estudiants del grau en Turisme de la Universitat de Szczecin (Polònia) i els estudiants del grau en Publicitat i Relacions Públiques de la UdG.

Els estudiants participants reben un document que conté uns objectius hipotètics, així com un pressupost assignat i uns requisits del projecte, orientat a promocionar aquest territori en diversos mercats europeus.

Cada equip de treball consta de quatre estudiants, dos de cada universitat. Per a l'estudiantat de la UdG desenvolupar aquest treball equival al treball de l'assignatura, que representa un 30 % del total de la nota de l'assignatura en la modalitat d'avaluació continuada.

L'estudiantat del grau en Turisme de la Universitat de Szczecin selecciona i prioritza els principals indrets que s'han de promoure en funció de la qualitat patrimonial, arquitectònica i cultural de la regió. D'altra banda, els estudiants de la UdG, a través de les indicacions dels companys de Polònia,

han de decidir quines accions digitals plantegen per tal de captar l'interès de les diverses audiències i com gestionen el pressupost disponible.

En aquest procés el professorat fa el seguiment dels projectes, presenta recursos i proporciona indicacions per tal que cada grup pugui plantejar el projecte de forma òptima.

A la taula 3 es detalla un esquema amb les dades clau d'aquesta col·laboració.

Taula 3: Exemple 2. Digital Actions to Promote Pomeranian Heritage

Docents		
Abans del COIL	Tasques per fer: • Acordar dates de tutories amb el professorat de la universitat sòcia. • Definir grups segons el volum d'estudiants interessats. • Preparar la sessió inaugural (síncrona). Plataforma de treball: • Google Meet • Idioma de treball: anglès	Dades de participants del curs 2024-2025: • Universitat de Girona: 10 estudiants • Universitat de Szczecin: 11 estudiants

Docents i estudiantat		
Inici COIL	Sessió inaugural síncrona Una hora de durada – Benvinguda – Presentació dels objectius del projecte i dels docents – Presentació general	
Setmana 0	Presentació inicial	Durant la primera sessió es crea una reunió conjunta per tal que totes les persones que hi participen coneguin els objectius del projecte i es presentin i es coneguin entre elles. Després de la reunió inicial es proporciona un manual que recull els objectius del projecte, els requisits i els aspectes que cal tenir en compte.
Setmana 1	Creació de grups	El professorat defineix els grups per tal de garantir que són de mida homogènia i faciliten el contacte entre els estudiants amb l'objectiu que puguin començar a organitzar-se per desenvolupar el projecte.
Setmanes 2, 3 i 4	Reunió presencial amb els grups de la universitat local	Reunió de seguiment dels projectes: cada docent formula preguntes a l'estudiantat de la seva universitat sobre el projecte i fixa una data per fer-ne una preliurament.
Setmana 5	Reunió en línia de seguiment amb cada equip de treball	La finalitat d'aquesta reunió és posar en comú la feina feta fins al moment, comentar els reptes identificats en el procés inicial, detectar problemes en el procés de desenvolupar el projecte i proporcionar pistes o solucions per tal que l'estudiantat pugui avançar en el seu seguiment.

Docents i estudiantat		
Setmanes 6 i 7	Reunió presencial amb els grups de la universitat local	Reunió de seguiment dels projectes: cada docent fa preguntes a l'estudiantat de la seva universitat sobre el projecte, per tal de conèixer de quina manera poden ajudar-lo a avançar la feina.
Setmana 8	Presentació de resultats en línia	Activitat grupal: cada equip de treball ha de presentar una memòria visual de les principals accions desenvolupades. Totes les persones que participen en el COIL assisteixen a la reunió en línia, i s'hi comenten paral·lelismes i diferències en les propostes plantejades per cada grup.

Docents	
Després del COIL	Tasques per fer: • Assignar les notes de l'activitat. • Comunicar les notes als estudiants. • Identificar punts de millora per a futurs COIL de cara al curs vinent.

Font: elaboració pròpia

Exemple 3

El COIL de l'exemple 3 és una de les activitats avaluables proposades a l'estudiantat de l'assignatura Fonaments d'Economia de primer curs dels graus en Pedagogia i en Treball Social. Això vol dir que els estudiants que participen en aquest projecte ho fan de forma voluntària; un cop decidida la participació se'ls demana compromís de permanència per tal de garantir que la logística del COIL funcioni tal com ha estat dissenyada.

La participació en aquest COIL requereix que l'estudiantat faci una sèrie d'activitats al voltant de la resolució d'un conflicte que ells mateixos hauran escollit treballar amb la resta d'estudiants internacionals del seu equip. El professorat proposa les activitats i durant les diferents sessions síncrones del COIL els equips fan una presentació a la resta de la classe del treball que han estat fent la setmana anterior. El nombre d'estudiants de cada equip varia en cada edició, ja que en el cas de la UdG i de l'Instituto Tecnológico de Sonora (Mèxic) no se sap d'entrada el nombre de persones interessades que hi haurà.

L'activitat COIL representa un 15% de la nota final de l'assignatura en modalitat avaluació continuada.

A la taula 4 es detalla un esquema amb les dades clau d'aquesta col·laboració.

Taula 4: Exemple 3. COIL Resolució de conflictes

Docents		
Abans del COIL	Tasques per fer: • Acordar dates de tutories amb el docent de la universitat sòcia. • Definir grups segons el volum d'estudiants interessats. • Preparar la sessió inaugural (síncrona). Plataforma de treball: <i>Microsoft Teams</i> Idioma de treball: Castellà	Estudiants: • Universitat de Girona (Espanya): 25, inscripció voluntària • Instituto Tecnológico de Sonora (Mèxic): 14, inscripció voluntària • Universidad Uniminuto (Colòmbia): 27, inscripció obligatòria

Docents i estudiantat		
Inici COIL	Sessió inaugural síncrona 1.30 h de durada	
Setmana 0	Sessió inaugural síncrona Presentació inicial i activitat «trenca gels»	Prèviament a la sessió inicial: cada estudiant prepara un vídeo en què es presenta i també presenta el lloc on viu. La sessió s'inicia amb la presentació del professorat i de les institucions participants. «Ice breaking»: els estudiants són repartits per equips en sales de Teams, en què se'ls plantegen preguntes perquè es puguin conèixer. Tancament de sessió: el professorat presenta el pla d'activitats per a les sessions següents i una breu explicació sobre la teoria d'anàlisi d'un conflicte.
Setmana 1	Sessió 2 síncrona: dedicada a l'activitat d'anàlisi d'un conflicte	Cada equip presenta el conflicte que ha escollit analitzar i fa la primera aproximació a l'anàlisi d'aquest conflicte. Els equips mostren a la resta de la classe llocs interessants dels països participants (activitat intercultural). El professorat fa una introducció a la teoria del conflicte i als mètodes alternatius de resolució de conflictes (MASC).
Setmana 2	Sessió 3 síncrona: dedicada a l'exercici de resolució d'un conflicte	Cada equip presenta la seva proposta de resolució del conflicte que han començat a analitzar la setmana anterior i justifiquen el MASC escollit per fer la proposta de resolució. Els equips mostren a la resta de la classe llocs interessants dels països participants (activitat intercultural).
Setmana 3	Sessió 4 síncrona: dedicada al tancament del COIL i a activitats de síntesi i avaluació	El professorat recapitula els temes estudiats. La sessió continua amb un joc de preguntes per equips. Es fa una activitat intercultural: explicar un plat típic del país dels participants. El professorat presenta les activitats per tancar el COIL: vídeo de tancament per equips i resposta a una enquesta de valoració.

Docents	
Després del COIL	Tasques per fer: Assignar les notes de l'activitat i comunicar-les a l'estudiantat. Identificar punts de millora per a futurs COIL.

Font: elaboració pròpia

A banda dels exemples presentats, a la web de l'ICE de la UdG (2025a) també es mostren casos de COIL d'altres àrees temàtiques, com ara el COIL anomenat «Disseny i innovació d'una recepta de cuina», que s'emmarca dins de l'assignatura Enginyeria química, una assignatura troncal de 2n del grau en Química, de la Universitat de Girona, i amb seixanta alumnes matriculats.

Els estudiants de l'altra universitat, el Tec de Monterrey (Mèxic), formen part de l'assignatura optativa i virtual Innovación y procesos creativos, que agrupa estudiants d'àmbits molt diversos (arquitectura, enginyeries diverses i comunicació, disseny, negocis, etc.).

Concretament, el COIL «Disseny i innovació d'una recepta de cuina» té com a objectiu principal treballar en grups de sis (tres estudiants de cada país) per identificar com poden millorar els seus processos quotidians i personals per contribuir al desenvolupament d'un futur més sostenible.

Aquesta activitat es realitza a partir de l'estudi de la preparació d'un plat tradicional de cada país. Concretament, cada grup o equip de treball ha de triar i explicar breument la recepta (ingredients i procés de preparació), i representar el diagrama de flux amb els equips necessaris (olla, paella, ganivet...), els principals processos (cocció, trituració, filtració, etc.) i totes les entrades i sortides de matèria i energia (ingredients, aigua, calor, producte final i rebutjos).

Cada grup ha de fer una proposta de millora sobre la recepta per fer que el plat sigui més econòmic i tingui menor impacte ambiental, que es redueixi la possibilitat de patir accidents en cuinar-lo i que sigui més saludable. Finalment, fent servir tècniques de creativitat, cal que els grups imaginin quina podria ser l'experiència de cuinar aquest mateix plat tradicional d'aquí a 250 anys.

L'activitat està programada perquè duri cinc setmanes, amb fites setmanals i tutories amb els docents responsables per garantir-ne el correcte seguiment.

La col·laboració s'inicia amb una sessió sincrònica, en què ens presentem (universitats i professors), els expliquem la metodologia COIL i l'activitat programada.

Prèviament a la sessió sincrònica d'*ice-breaking*, cada alumne ha de penjar un vídeo d'un minut en què es presenti, a més de comentar algun dels vídeos de les altres persones participants. Els grups han d'entregar (i gravar al Google Drive) dues activitats parcials: la recepta de cuina i el diagrama de flux, a més d'una visió de com es podria cuinar aquest plat en el futur.

Finalment, cada equip de treball grava i penja al Padlet un vídeo d'entre dos i tres minuts en què ha d'explicar la feina feta i fer una avaluació en grup de l'experiència.

Per concloure l'activitat COIL es planteja una nova sessió sincrònica a Zoom amb tot l'estudiantat i el professorat. La sessió serveix per fer una reflexió final de l'experiència i presentar alguna de les propostes treballades.

Opinió del professorat i de l'estudiantat

Aquesta secció recull les percepcions dels estudiants i del professorat, que han de permetre connectar els beneficis esperats del COIL amb les experiències viscudes.

Per recollir la percepció de l'estudiant, se li sol·licita que gravi un vídeo per donar resposta a unes preguntes, en format d'entrevista oberta, que inclouen els temes següents:

- Què els ha aportat haver participat en aquesta activitat. Què els hagués agradat de trobar i no han trobat.
- Què dirien als companys i companyes que s'estiguin preguntant si apuntar-se (o no) a una activitat internacional com la que han fet.
- Quina influència els sembla que ha tingut el COIL en el bagatge cultural propi i si ha impactat en la forma en què interactuen, negocien i arriben a acords amb altres estudiants.
- Com creuen que la col·laboració amb persones d'altres països els ha afectat en la seva pròpia experiència d'aprenentatge.
- Si el fet d'haver seguit l'activitat COIL ha provocat algun canvi en la visió que tenen del món.

Per assegurar la llibertat de resposta, se'ls garanteix que la qualificació està desvinculada de les respostes. Posteriorment, s'han transcrit els vídeos per poder ser analitzats.

Pel que fa al professorat, la informació s'ha recollit mitjançant autoetnografia (Poulos, 2021), a partir d'una trobada virtual a través de Microsoft Teams, que ha permès la transcripció automàtica de les intervencions. Igual que amb l'estudiantat, s'han plantejat preguntes guia per centrar la reflexió en aspectes com les expectatives inicials, les percepcions posteriors, el retorn rebut de l'estudiantat i els aprenentatges docents adquirits a partir de l'experiència COIL.

Eixos principals de les percepcions de l'estudiantat

- Impacte cultural i interculturalitat

Totes les persones participants valoren positivament l'oportunitat d'aprendre sobre noves cultures, ampliar la seva visió del món i reconèixer la diversitat cultural. Moltes destaquen haver desenvolupat empatia, flexibilitat i respecte, així com una millor comunicació intercultural.

- Reptes i dificultats logístiques

El principal obstacle esmentat ha estat la coordinació horària entre països amb diferències de sis o set hores. Malgrat això, l'estudiantat destaca l'esforç per mantenir els compromisos i valora com aquesta dificultat ha reforçat la seva capacitat d'adaptació i responsabilitat. També manifesta el desig d'haver tingut més temps per a converses en viu i debat intercultural.

- Aprenentatges i competències desenvolupades

L'experiència COIL ha contribuït a desenvolupar competències globals com el treball en equip a distància, la comunicació intercultural, la paciència, l'empatia i el pensament crític. Aquests aprenentatges són percebuts com a rellevants tant des del punt de vista personal com de la preparació per al mercat laboral internacional. L'estudiantat valora molt positivament la col·laboració amb alumnes d'altres països, ja que entén que aquesta experiència ha afavorit un canvi en la seva visió del món.

Eixos principals de les percepcions del professorat

- Condicions clau per a l'èxit del COIL

El professorat destaca la importància d'una comunicació fluida i de confiança entre institucions sòcies, així com la planificació detallada. També reconeix que la falta d'experiència inicial i les dificultats per trobar socis poden suposar un fre inicial.

- Expectatives i realitats

Les diferències en el nivell, edat o participació de l'estudiantat entre institucions obliguen a fer una adaptació i coordinació pedagògica constants. Tot i això, el COIL es valora com una oportunitat d'enriquiment metodològic i innovació docent.

- Dinamització i seguiment

Es constata que el compromís de l'estudiantat és més alt quan percep que el projecte té sentit i impacte real. També s'observen diferències en la proactivitat segons les universitats. Per això, es recomana una estructura clara, amb temporització definida i una guia docent sòlida.

- Impacte i reconeixement institucional

El professorat coincideix que el COIL promou la internacionalització i el desenvolupament de competències transversals, però que requereix més reconeixement formal (per exemple, en forma de crèdits o suport institucional per trobar socis).

A la taula 5 es presenta un resum dels beneficis del COIL.

Taula 5: Beneficis del COIL segons el professorat i l'estudiantat

Àmbit	Beneficis del COIL
Interculturalitat	Desenvolupament de competències interculturals i obertura de mires.
Habilitats col·laboratives	Millora de la comunicació, flexibilitat, gestió del temps i treball en equip.
Tecnologia i entorns virtuals	Ús efectiu de plataformes digitals per a la col·laboració i la resolució de tasques.
Desenvolupament personal	Creixement en empatia, autoconfiança i capacitat d'adaptació.
Innovació docent	Per al professorat, el COIL implica un canvi metodològic enriquidor i l'oportunitat de crear xarxes docents.

Font: elaboració pròpia

Recomanacions finals

El COIL, com qualsevol activitat acadèmica universitària, ha de garantir un aprofitament i aprenentatge específics per part de l'estudiantat. Alhora, els ha de motivar i preparar per al seu futur professional.

El primer pas per aconseguir l'aprenentatge consisteix a treballar una temàtica relacionada amb les experiències de l'estudiantat i del professorat implicats. El ventall d'opcions és ampli, ja que es poden proposar des de tasques que s'assimilin a una activitat més de les desenvolupades a classe, fins a activitats interdisciplinàries específicament dissenyades per tal que l'estudiantat pugui aportar continguts interessants.

En segon lloc, cal dissenyar diferents activitats, si és possible setmanals, per compartir idees i coneixements en un entorn intercultural i virtual. És important dissenyar tasques que tractin específicament el tema del COIL, però que també serveixin per desenvolupar competències transversals com el treball en equip, la creativitat, el pensament crític (Marsee i Hoyos, 2025) o la reflexió. Els resultats de cada activitat poden presentar-se en diferents formats, des de documents escrits o debats fins a infografies, vídeos o pòdcasts, que serviran per motivar els estudiants i, al mateix temps, treballar competències digitals.

I, en tercer lloc, cal tenir en compte l'avaluació. No oblidem que el COIL és una experiència d'aprenentatge i, com a tal, cal avaluar-lo de la manera més objectiva i justa possible. Totes les activitats dissenyades s'han de presentar amb la rúbrica avaluadora i el percentatge de puntuació respecte al projecte total. El termini que els docents tenen per corregir ha de ser acotat, per tal que es pugui oferir un feedback a l'estudiantat que l'ajudi a millorar i el motivï a seguir amb el projecte.

D'altra banda, cal tenir en compte que els projectes COIL solen plantejar reptes importants que cal considerar abans de començar (Bauk, 2019). Podem trobar-nos diferents zones horàries, idiomes, cultures i expectatives, així com qüestions tecnològiques que en dificultin el seguiment per part de l'estudiantat.

Un altre aspecte que cal tenir en compte és la implicació de cada persona al treball en equip. Per tal de garantir la qualitat del COIL, cal evitar les respostes tardanes, l'escassa participació i els silencis incòmodes durant les sessions síncrones en línia, i fer un seguiment exhaustiu de les tasques per part dels docents pot ajudar a detectar els problemes de seguiment, de comunicació i de grup que puguin sorgir, i a revertir la situació. També es podria fer una sessió de presentació del COIL a les persones participants i treballar aquests reptes abans de l'inici del projecte.

Si se segueixen tots aquests requisits i es presta atenció a aquests temes, els resultats obtinguts seran probablement superiors als esperats, ja que, a més de tractar la temàtica desitjada, l'estudiantat treballarà la internacionalització i obtindrà una nova perspectiva sobre cultura i diversitat (Marcillo-Gómez i Desilus, 2016), cosa que pot incrementar el seu interès en properes experiències i intercanvis internacionals.

Per tot plegat podem afirmar que els COIL aporten valor a l'estudiantat quan percep que hi ha una bona planificació i organització prèvia de les activitats i les sessions. Per garantir aquest aspecte és important que els docents plantegin activitats que afavoreixin l'aprenentatge de l'estudiantat i que li requereixi sortir de la seva zona de confort.

Cal recalcar que si el COIL integra activitats creades amb la voluntat d'incentivar la participació i la implicació de l'estudiantat incrementa el diàleg intercultural i això tendeix a repercutir de forma positiva en la seva experiència.

En aquest sentit, una bona coordinació entre docents que intervenen en el COIL i un sistema de rúbriques i retroalimentació sostingut en el temps són una garantia que afavoreix que l'estudiantat quedi satisfet de l'activitat COIL desenvolupada. La tasca docent consisteix a acompanyar les persones participants en el seu procés d'aprenentatge i a facilitar els recursos i els materials que els poden ajudar a completar el seu objectiu de formació de la manera més bona possible.

Conclusions

La internacionalització en l'educació superior és fonamental per preparar l'estudiantat per a un món globalitzat i ha d'anar més enllà de la mobilitat física tradicional. Actualment, es posa l'accent en la internacionalització del currículum, que integra perspectives internacionals i interculturals en el disseny i implementació de les assignatures.

La internacionalització, però, abasta diverses dimensions, inclosa la mobilitat d'estudiants i professorat, la cooperació en recerca, la transferència de coneixements, l'intercanvi de personal i l'adopció de metodologies com l'aprenentatge digital i el *Collaborative Online International Learning* (COIL); totes aquestes pràctiques busquen enriquir la qualitat de l'educació i la investigació per a tots els participants.

El COIL emergeix com una estratègia particularment valuosa i inclusiva, ja que elimina la necessitat del desplaçament físic. Aquesta metodologia fomenta la col·laboració internacional en línia entre estudiants i professorat de diferents països, a través de la creació d'un espai de diàleg intercultural.

Els beneficis del COIL són amplis; a l'estudiantat l'ajuda a desenvolupar competències interculturals i comunicatives, pensament crític, habilitats digitals, i a millorar les competències lingüístiques, fet que contribueix a la consciència de ciutadania global i a una millor preparació per al mercat laboral; al professorat li ofereix una oportunitat d'innovació docent i col·laboració acadèmica internacional, que enriqueix el contingut i la metodologia de les assignatures.

Considerant les percepcions de l'estudiantat i del professorat que participen en activitats COIL, cal recalcar que el primer col·lectiu valora positivament l'impacte cultural de l'experiència, l'oportunitat de conèixer noves cultures i el desenvolupament de la flexibilitat, paciència i empatia, tot i els desafiaments logístics, com les diferències horàries. Destaquen en gran mesura l'enfortiment de les capacitats per al treball conjunt a distància i la millora de les habilitats interculturals, i perceben un canvi en la seva visió del món.

D'altra banda, el professorat assenyala la importància de la confiança i la comunicació constant entre els docents implicats, i la necessitat de repensar les pràctiques docents i l'adaptació a metodologies col·laboratives per tal de garantir un seguiment òptim de les activitats COIL.

Pel que fa als reptes de la coordinació, els principals aspectes que cal comentar acostumen a ser les diferències en el nivell de l'estudiantat, la necessitat d'un suport institucional més sòlid i el reconeixement formal, via increment de crèdits per al professorat, en concepte de desenvolupament de les activitats COIL.

A partir d'aquests aspectes, per tal de garantir l'aprofitament i l'èxit de les activitats COIL, les autores i autors d'aquest capítol recomanen:

- Definir temàtiques rellevants: vincular les activitats amb les experiències dels participants i permetre l'aportació de continguts interessants.

- Dissenyar activitats variades: fomentar la interacció setmanal, desenvolupar competències transversals (treball en equip, pensament crític, creativitat) i utilitzar formats diversos per als productes finals.
- Avaluar de manera objectiva i justa: establir rúbriques clares i percentatges de puntuació definits, i proporcionar una retroalimentació ràpida i constructiva.
- Anticipar i abordar els reptes: preparar l'estudiantat per a les diferències horàries, culturals i tecnològiques, i fer un seguiment exhaustiu per resoldre problemes que puguin sorgir, tant de comunicació com de grup.

En definitiva, la internacionalització, especialment a través de metodologies com el COIL, no és només una addició al currículum, sinó un procés integral que enriqueix significativament l'experiència educativa, prepara l'estudiantat per als desafiaments globals i contribueix a la formació d'una ciutadania amb una perspectiva més àmplia i intercultural.

L'anàlisi de les percepcions de l'estudiantat i del professorat ofereix una visió valuosa sobre els beneficis i els reptes de la implementació del COIL, i subratlla la necessitat que hi hagi suport institucional i reconeixement formal d'aquestes iniciatives.

Mitjançant aquesta publicació volem contribuir a destacar la importància creixent de la internacionalització curricular en l'educació superior, anant més enllà de la mobilitat tradicional i posant en valor el *Collaborative Online International Learning* (COIL) com a eina inclusiva i eficaç per desenvolupar competències globals.

Les futures línies de recerca podrien aprofundir en l'impacte a llarg termini del COIL en el desenvolupament professional i personal de l'estudiantat a partir d'estudis longitudinals. També seria valuós investigar l'efectivitat de diferents metodologies i dissenys d'activitats COIL per potenciar competències interculturals específiques, així com els factors que en faciliten o dificulten la integració en els currículums universitaris. Finalment, caldria explorar l'aplicació del COIL en diverses disciplines i nivells educatius, i analitzar com les tecnologies emergents, com la intel·ligència artificial, poden millorar-ne l'eficàcia i l'abast.

Referències bibliogràfiques

Alzate Gallego, Y., & Stevens Bruzzese, S.E. (2024). Collaborative International Online Learning (COIL): An opportunity for comprehensive and intercultural learning. In D. A. Badia, & A. M. Matuk-Villazón (Ed.), Encouraging transnational learning through virtual exchange in global teacher education (p. 245-264). IGI Global. Disponible a: <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-7813-4.ch012>

- Bauk, S. (2019). Collaborative online international learning benefits vis-à-vis concerns: An empirical study. *Montenegrin Journal of Economics*, 15(2), 207-216. Disponible a: <https://doi.org/10.14254/1800-5845/2019.15-2.16>
- Bulnes, C. & Haug, E. (2022). Estrategias de internacionalización de la asignatura. [Sessió en línia]. The Hague University of Applied Sciences. Amsterdam University of Applied Sciences.
- Coelen, R. (2022). Internationalisation in Associate degrees Level 5/SCHE. Disponible a: https://www.chain5.net/wp-content/uploads/2022/09/IoHE-Ad_-_Level-5.pdf
- Cress, U., Rosé, C., Wise, A.F., & Oshima, J. (2021). *International Handbook of Computer-supported collaborative learning*. Cham: Springer. Disponible a: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-65291-3>
- De Wit, H., & Leask, B. (2015). Internationalization, the curriculum and the disciplines. *International higher education*, (83), 10-12. Disponible a: <https://doi.org/10.6017/ihe.2015.83.9079>
- Dillenbourg, P. (1999). What do you mean by 'collaborative learning'? dins de Dillenbourg, P. (editor), *Collaborative Learning*. Oxford: Elsevier. p. 1-19.
- Dillenbourg, P., Järvelä, S., & Fischer, F. (2009). The evolution of research on computer supported collaborative learning: from design to orchestration" dins de Balacheff, N.; Ludvigsen, S.; Jong, T. (editors), *Technology-enhanced Learning: Principles and products*. New York: Springer. p. 3-19.
- European Parliament (2015) Internationalisation of Higher Education. Disponible a: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU\(2015\)540370_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU(2015)540370_EN.pdf)
- Gallego, Y.A., & Stevens Bruzzese, S.E. (2024). Collaborative International Online Learning (COIL): An Opportunity for Comprehensive and Intercultural Learning. In A. Slapac & C. Huertas-Abril (Eds.), *Encouraging Transnational Learning Through Virtual Exchange in Global Teacher Education* (p. 259-278). IGI Global Scientific Publishing. Disponible a: <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-7813-4.ch012>
- ICE de la UdG (2025a) Collaborative On line International Learnig (COIL). Disponible a: https://iceberg.udg.edu/?page_id=15795
- ICE de la UdG (2025b) Intercanvi Virtual i Aprenentatge Col·laboratiu Internacional en Línia: metodologia i experiències. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=PLJZdsBes8k>
- Janson, K., Schomburg, H., & Teichler, U. (2009). The professional value of ERASMUS mobility (vol. 228). Bonn: Lemmens.
- Johnson, D.W., & Johnson, R.T. (2009). An educational psychology success story: social interdependence theory and cooperative learning. *Educational Research*, 38: 365-379. Disponible a: <https://doi.org/10.3102/0013189X09339057>

- Kirschner, P.A. (2001). Using integrated electronic environments for collaborative teaching/learning. *Learning and Instruction*, 10: 1-9. Disponible a: [https://doi.org/10.1016/S0959-4752\(00\)00021-9](https://doi.org/10.1016/S0959-4752(00)00021-9)
- Kreijns, K., Kirschner, P.A., & Jochems, W. (2003). Identifying the pitfalls for social interaction in computer-supported collaborative learning environments: A review of the research. *Computers in Human Behavior*, 19: 335-353. Disponible a: [https://doi.org/10.1016/S0747-5632\(02\)00057-2](https://doi.org/10.1016/S0747-5632(02)00057-2)
- Kyndt, E., Raes, E., Lismont, B., Timmers, F., Cascallar, E., & Dochy, F. (2013). A meta-analysis of the effects of face-to-face cooperative learning. Do recent studies falsify or verify earlier findings? *Educational Research Reviews*, 10: 133-149. Disponible a: <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2013.02.002>
- Marcillo-Gómez, M., & Desilus, B. (2016). Collaborative online international learning experience in practice opportunities and challenges. *Journal of technology management & innovation*, 11(1), 30-35. Disponible a: <http://dx.doi.org/10.4067/S0718-27242016000100005>
- Marsee, M., & Hoyos, J. E. P. (2025). Enhancing Intercultural Skills through a COIL Experience. *Profile: Issues in Teachers' Professional Development*, 27(1), 31-48. Disponible a: <https://doi.org/10.15446/profile.v27n1.113511>
- Nada, C.I., & Legutko, J. (2022). «Maybe we did not learn that much academically, but we learn more from experience» – Erasmus mobility and its potential for transformative learning. *International Journal of Intercultural Relations*, 87, 183-192. Disponible a: <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2022.03.002>
- Naicker, A., Singh, E., & van Genugten, T. (2021). Collaborative online international learning (COIL): Preparedness and experiences of South African students. *Innovations in Education and Teaching International*, 59(4), 443-452. <https://doi.org/10.1080/14703297.2021.1895867>
- Poulos, C.N. (2021). *Essentials of Autoethnography*. American Psychological Association.
- Rubin, J. (2017). Embedding collaborative online international learning (COIL) at higher education institutions. *Internationalisation of Higher Education*, 2: 27-44. Disponible a: <https://studyabroad.uic.edu/wp-content/uploads/sites/256/2020/08/Rubin-Embedding-Collaborative-Online-International-Learning-at-Higher-Education-Institutions.pdf>
- Teichler, U. (2009). Internationalisation of higher education: European experiences. *Asia Pacific Educ. Rev.* 10, 93-106. Disponible a: <https://doi.org/10.1007/s12564-009-9002-7>
- Universitat de Girona. (2025). Intercanvi Virtual i COIL Xarxa d'Innovació Docent. Disponible a: <https://www.udg.edu/ca/ice/innovacio-docent/xarxes-dinnovacio-docent/xid-intercanvi-virtual-i-coil>

Universitat de Girona
Institut de Ciències de l'Educació
Josep Pallach-Servei d'Aprenentatge
i Innovació Docent
ICE-SAID

La universitat travessa un moment de transformació profunda. La digitalització, els canvis socials, la diversitat creixent de l'estudiantat i l'impacte de la intel·ligència artificial estan redefinint el sentit mateix de la docència universitària. En aquest context, les pràctiques tradicionals ja no són suficients: cal repensar com s'ensenya, com s'aprèn i quin paper ha d'assumir el professorat en la formació de persones crítiques, compromeses i capaces d'afrontar un món complex.

Aquest llibre aborda els principals reptes de la docència universitària contemporània: la motivació i la participació de l'estudiantat, l'equilibri entre rigor acadèmic i innovació pedagògica, la incorporació crítica de les tecnologies digitals, la promoció de la igualtat de gènere i la necessitat de consolidar una universitat inclusiva, justa i socialment responsable. Lluny de receptes simplistes, les aportacions que recull defensen una pedagogia de l'acompanyament, del pensament crític i de l'aprenentatge significatiu, connectat amb la realitat i els valors democràtics.

Les reflexions que s'hi presenten neixen de la pràctica i del debat col·lectiu del professorat implicat en les xarxes i els grups d'innovació docent de la Universitat de Girona. Des d'aquesta experiència compartida, el llibre ofereix mirades, preguntes i propostes que conviden a repensar la identitat docent i a reforçar el paper de la universitat com a espai de transformació social. No es tracta només d'innovar metodologies, sinó de renovar el compromís educatiu amb el coneixement, la igualtat i el bé comú.